

Université de La Rochelle

Universiteti i Prishtinës

Algoritmat dhe kompleksiteti

K. Bertet, F. Berisha

Përkufizimi i algoritmit

- ✓ *Algoritëm*: “procedurë sistematike që prodhon – në numër të fundëm hapash – përgjegjen e një pyetjeje ose zgjidhjen e një problemi” (*Enciklopedia Britanica*)
- ✓ *Algoritëm në shkencën kompjuterike*: varg i hapave të njëkuptimtë i cili prodhon një zgjidhje të një problemi të dhënë për një kohë të fundme.
- ✓ *Program*: përshkrim kompatibil me makinën i një algoritmi të dhënë në një gjuhë programuese.

Algoritëm

Reçetë kuzhine

Program

Racion

Programues

Kuzhinier

Makinë

Kuzhinë

Gjuhë/Sistem

Fultere / Pllakat për zierje

Metafora e një
reçete kuzhine

Algoritmi i Euklidit

•Teorema e Euklid-it:

$\gcd(A, B) = \gcd(B, R)$, ku $A > B$, $B \neq 0$
dhe R mbetja e A / B ;

$$\gcd(A, 0) = A.$$

•Algoritmi i Euklidit: skema e llogaritjes së gcd mbështetur në toeremën e Euklidit.

Algoritëm: gcd

Input: dy numra natyrorë A e B , ku $A > B$

Output: $\gcd(A, B)$

Përderisa $B \neq 0$ kryej

	$R \leftarrow A \bmod B$
	$A \leftarrow B$
	$B \leftarrow R$

Kthe A

Algoritmika

- 1800 PK.: *nocioni i algoritmit*: formulim rregullash për operacione të caktuara. P.sh.: gcd.
- Shek. 9-të: termi *algoritëm* sipas një matematikani persian (al-Khowa-rismi) i cili bëri një përgjithësim përdorimi të rregullave aritmetike.
- 1930: *koncepti i algoritmit* për dallimin ndërmjet problemeve të kalkulueshme dhe problemeve të pakalkulueshme.
- 1945: gjenerata e parë e kompjuterëve elektronikë.

Kalkulueshmëria

Problem i kalkulueshëm: ekziston algoritëm për zgjidhjen e tij

⇒ mund të programohet në çfarëdo makine,
dhe në çfarëdo gjuhe programuese.

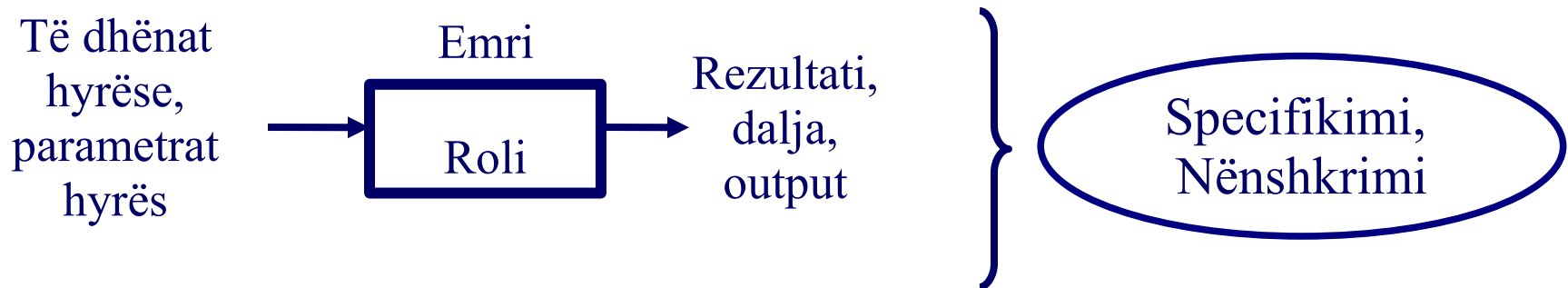
Por: një problem i kalkulueshëm,
jo gjithmonë mund të kalkulohet në mënyrë të arsyeshme.

Shembulli i
lojës së shahut:

- ✓ Numër i fundëm dhe i kalkulueshëm
lëvizjesh të mundshme pas çdo dështimi
- ✓ Numër i fundëm dështimesh në një parti

⇒ Ekziston algoritëm për kalkulimin e të gjitha dështimeve të mundshme, e prandaj për të fituar (rreth 10^{19} dështime të mundshme).

Shkruarja e një algoritmi

Përmbajtja:

- a- Instruksione ndarje vlere: variabla dhe operatorë
- b- Instruksione kushti dhe iteracioni: Në qoftë se, Përderisa, Për
- c- Funksione (metoda)

Shkruarja e një algoritmi

- *Variablat*: për ruajtje vlerash
- *Operatorët*: mundësojnë realizimin e operacioneve elementare mbi variablat.
mbledhje (+),   shumëzimi (*),   moduo (mod),
ndarje vlere ($\leftarrow$ ose =),   krahasimi (=, <, >, ...),
- *Instrukcion i thjeshtë (shprehje)*: kombinim variablash dhe operatorësh.

⇒ Çdo algoritëm mund të shkruhet me anë të instruksioneve të thjeshta dhe me anë të instruksioneve të kontrollit *Në qoftë se* dhe *Përderisa* (makina e Turing-ut).

Instrukcionet e kontrollit *Për*: avansojnë lexueshmërinë
Funksionet (metodat): avansojnë modularitetin

InstrukSIONET E kushtit

Algoritëm: maximum1

Input: A, B

Output: $\max(A, B)$

Në qoftë se $A > B$ atëherë

$\max = A$

përndryshe

$\max = B$

Kthe $\max$

Në qoftë se $\langle kusht \rangle$
atëherë $\langle instruksione \rangle$
përndryshe $\langle instruksione \rangle$

Instruktionet e rrjedhës së kontrollit

Algoritëm: multiplication

Input: A, B

Output: prodhimi $A*B$

Roli: llogarit $A*B$

me anë të mbledhjeve suksesive

$mult = 0$

Përderisa $A \geq 1$ kryej

$mult = mult + B$

$A = A - 1$

Kthe $mult$

Përderisa $\langle kusht \rangle$
kryej $\langle instruksione \rangle$

Instruktionet e rrjedhës së kontrollit

Algoritëm: **maximum2**

Input: një koleksion S vlerash hyrëse

Output: $\max S$

max = elementi i parë i S

Për $x \in S$ kryej

    Në qoftë se $x > max$ atëherë

$max = x$

Kthe max

Për $\langle var \rangle \in \langle koleksion \rangle$
kryej $\langle instruksione \rangle$

Instruktionet e rrjedhës së kontrollit

Algoritëm: **maximum3**

Input: një varg T vlerash hyrëse

Output: $\max_{i=1, \dots, n} T_i$

$max = T[1]$

Për $i = 2$ deri n kryej

    Në qoftë se $T[i] > max$ atëherë

$max = T[i]$

Kthe max

Për $\langle var \rangle$

$\langle n \rangle$ deri $\langle m \rangle$

[me hap $\langle numër\ i\ plotë \rangle$]

kryej $\langle instruksione \rangle$

Invokimi i një funksioni

Algoritëm: **maximum4**

Input: një varg T vlerash hyrëse

Output: $\max_{i=1, \dots, n} T_i$

$max = T[1]$

Për $i = 2$ deri n kryej

$max = \mathbf{maximum1}(T[i], max)$

Kthe max

Invokim funksioni
(konsistent me
nënshkrimin e tij)

Shkruarja e një algoritmi

- Një algoritëm i dedikohet një programuesi, e jo një makine:
  - ⇒ Jo rregulla sintaksore, por rregulla të të kuptuarit (semantike)
  - ⇒ Shkalla e përshkrimit të algoritmit varet nga programuesi (fillestar ose ekspert).
- Efikasiteti i një algoritmi mund “të matet” duke llogaritur kompleksitetin e tij.

Kompleksiteti

- *Kompleksitet*: funksion O që vlerëson kohën e kalkulimit:

- funksion i n , vlerës së madhësisë së të dhënave hyrëse

- në *rastin më të keq*

- pavarësisht nga makina dhe gjuha programuese e implementuar

Lejon të krahasohen algoritmat, ose të vërtetohet se a është i arsyeshëm një algoritëm.

Kompleksiteti

- *Kompleksiteti i një algoritmi*: funksion për vlerësimin e kohës së kalkulimit pavarësisht nga implementimi i tij (makinë + gjuhë).
  - ⇒ vegël për të vërtetuar se a është një algoritëm “i arsyeshëm”
  - ⇒ vegël për të krahasuar se a janë ekuivalent dy algoritma që zgjidhin të njëjtin problem (algoritma ekuivalentë)
- Kompleksiteti fitohet duke shqyrtuar:
  - një ose më tepër të dhëna hyrëse (madhësinë)
  - ciklet e futura përbrenda njëra tjetrës
  - kompleksitetin e funksioneve të përdorura

.

Notacioni O-e-madhe

•*Përkufizim.* Për një funksion $f(n)$ themi se është $O(g(n))$ në qoftë se ekzistojnë konstantat C dhe n_0 të tilla që për çdo $n > n_0$

$$f(n) \leq C g(n)$$

Kompleksiteti: shembull

Algoritëm: **maximum**

Input: një varg T prej n vlerash hyrëse

Output: $\max_{i=1, \dots, n} T_i$

$max = T[1]$

Për $i = 2$ deri n kryej

    Në qoftë se $T[i] > max$ atëherë
         $max = T[i]$

Kthe max

Të dhënat hyrëse
të madhësisë n

n ekzekutime të ciklit
(iteracione)

$O(n)$

Kompleksiteti

$O(1)$	Konstantë
$O(\log n)$	Logaritmik
$O(n)$	Linear
$O(n^2)$	Kuadratik
$O(n^k)$	Polinomial
$O(2^n)$	Eksponencial

I arsyeshëm

Jo i arsyeshëm
për $k > 4$

Jo i arsyeshëm